

Dkt. David Howard, Joshua-Ruth, Kipindi cha 8

Yoshua 5

© 2024 David Howard na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu Yoshua kupitia Ruthu. Huu ni kipindi cha 8, Yoshua 5, Kujiandaa Kuirithi Nchi.

Sasa tutazingatia Yoshua sura ya tano, na hii inahitimisha kile ambacho ningekiita maandalizi ya kurithi nchi, sura ya kwanza hadi ya tano.

Sura ya sita inaanza sehemu inayohusu vita halisi, Yeriko, na kadhalika. Kwa hivyo, swali ni, moja ya maswali ni, ni nini kinachoendelea katika sura ya tano? Na kusudi la matukio hapa ni nini? Kama nilivyosema hivi punde, ningesema kwamba sura ya tano ni moja na ni hitimisho la sehemu iliyotangulia. Iwe unakubali hilo au la, si wasomi wote wanaokubali, lakini ikiwa ni utangulizi wa sehemu inayofuata, ni mkutano wa kwanza na Wakanaani katika nchi, au angalau kwa kusikia.

Lakini kwa kweli, kila kitu kuanzia sura ya pili hadi mstari wa 15 hakihusiani na wafalme hawa wa Wakanaani. Kwa hivyo, nadhani sura ya tano, mistari ya pili hadi ya 15 ni kitu kimoja, na kuna vipindi vitatu hapa, mambo matatu yaliyotambua hapa. Na ningeviweka vyote chini ya mwongozo wa maandalizi ya ibada.

La kwanza ni, mstari wa pili hadi wa tisa, tohara ya watu, hii ni moja ya desturi zilizoamriwa katika Pentateuki. Mstari wa 10 hadi 12 ni sherehe ya Pasaka kwa mara ya kwanza baada ya muda mrefu. Na kisha sehemu ya tatu ni Yoshua mbele ya Yeriko akikutana na kamanda wa jeshi la Bwana akimaanisha Ardhi Takatifu hapo.

Nadhani katika visa hivi vyote vitatu, ni wazo la kujirekebisha na Bwana kabla ya kuanza vita. Kama nilivyosema katika sehemu iliyotangulia, inanikumbusha maneno ya Yesu, Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na ndipo mtaongezewa haya mengine yote. Kwa hivyo, ikiwa Israeli wanafanya mambo kulingana na kitabu na kujitakasa, wakajifanya watakatifu, kama tunavyoona katika sura ya tatu, basi kila kitu kitawanufaisha kupitia sehemu iliyobaki ya kitabu.

Na tunaona hilo likitokea, na tunaona mfano wa ajabu wa mahali ambapo hilo halikutokea wakati hawakuwa wakifanya walichopaswa kufanya, sura ya saba na ya nane. Kwa hivyo sasa katika sura ya tano, tuna mistari ya pili hadi ya tisa, na tuna sehemu inayozungumzia tohara. Na inavutia kwamba tuna marejeleo hapa kuhusu tohara mara ya pili.

Na swali ni kwamba maana yake ni nini duniani? Na wasomi wamejadili hilo, na kujadili hilo. Nina shaka, sidhani kama inamaanisha kwamba wanaume hawa watakatwa mmoja mmoja mara ya pili. Lakini labda inarejelea labda mara ya kwanza

wakati tohara ilipoanzishwa kwa mara ya kwanza na watu walikuwa wakitoka Misri walipokuwa wakifanya hivyo wakati huo.

Inaendelea kuelezea hili. Mstari wa pili unataja, tengeneza visu vya mawe ya gumegume, watahiri wana wa Israeli mara ya pili. Kwa hiyo, Yoshua alifanya hivyo.

Anaita hivi, mahali ambapo hili linatokea katika mstari wa tatu ni mahali panapoitwa Gibeot Haarot . Na kama una Biblia yenye maelezo ya chini, itakuambia kwamba hii ni Kiebrania inayomaanisha kilima cha govi. Kwa hivyo, labda haikuitwa hivyo kabla ya Yoshua kufika hapo.

Lakini kutokana na matukio yaliyotokea huko, hili ndilo jina lililopewa. Na mstari wa nne unatuambia kwa nini hili lilitokea. Walipotoka Misri, watu waliokufa jangwani na watu waliotoka walikuwa wametahiriwa, lakini kila mtu, mstari wa tano, aliyezaliwa njiani hakuwa ametahiriwa.

Kwa hivyo, hii ndiyo sababu ya tohara hii ya pili kufanywa. Kwa hivyo, kwa miaka 40, mstari wa tano, hawakujihusisha na desturi hii. Mstari wa saba unatuambia jambo lile lile.

Nataka kusimama hapa na kutoa hoja kuhusu Musa, kiongozi mkuu. Ni wazi Musa alikuwa mtu wa Mungu na kiongozi mkuu, hakukuwa na nabii kama Musa tangu wakati huo. Lakini Musa alikutana na Mungu kwa njia ya kuvutia katika Kutoka sura ya nne.

Kwa hivyo, nataka ufungue nami kwenye hilo nasi tutaonyesha jambo fulani. Weka kidole chako hapa katika Yoshua tano. Lakini katika Kutoka sura ya nne, ili tu kuandaa jukwaa, Kutoka tatu na nne ambapo Mungu anakutana na Musa kwenye kichaka kinachowaka moto.

Mungu anamwambia Musa kwamba anavua miguu yake, anavua viatu vyake, ardhi unayosimama ni ardhi takatifu. Kisha Mungu anamwambia Musa kwamba atakuwa kiongozi anayefuata wa taifa na kuwatoa Misri na yote hayo. Musa ana mfululizo wa pingamizi tano na ni mtu mwenye imani ndogo.

Na katika kila kisa, Mungu hutoa jibu, na kusema, Nitakuwa pamoja nawe, nitakupa hiki na kile. Na mwishowe Musa, pingamizi lake la nne ni kwamba yeye ni mtu wa usemi mzito na ulimi mzito. Na Mungu anasema nitakupa ndugu yako Haruni awe msemaji wako.

Na hatimaye, Musa anasema tu, tafadhali tumtume mtu mwingine. Ninakosa visingizio lakini tumtume mtu mwingine. Na Mungu alikasirika kidogo wakati huo.

Lakini hatimaye, Musa anakubali na Mungu amemsaidia kwa njia ya kutetemeka, nadhani. Lakini Mungu anamwambia Musa katika Kutoka sura ya nne, mistari ya 21 hadi 23, kwamba nitakuwa pamoja nawe na kila kitu kitaenda sawa.

Kisha kuna kipindi kidogo cha ajabu katika sura ya nne, mistari ya 24 hadi 26. Na angalia tu, nami nitatoa maoni machache. Kwa hivyo, inasema, katika mahali pa kulala njiani, Bwana alikutana naye na akataka kumuua. Alitaka kumuua.

Siku zote mimi hucheka hilo, nikifikiri Mungu alijaribu kumuua, alitaka kumuua, nini kilitokea? Je, alikosa? Lakini hata hivyo, kusudi la Mungu ni kufanya hivyo. Kwa hivyo basi mstari wa 25, Zipora, ambaye ni mke wa Musa, akifikiria haraka, anachukua jiwe gumu na kukata govi lake. Na ESV inasema govi la mwanawe, lakini linasema tu govi lake.

Na, oh, samahani, aliondoa govi la mwanawe na kugusa miguu yake. Baadhi ya matoleo yanaongeza miguu ya Musa. Kwa hivyo, kwa maneno mengine, Zipora, katika kujibu hili, bila kujali aina ya shambulio kutoka kwa Mungu, anachukua kisu cha jiwe na kumtahiri mwana wao.

Na katika mchakato huo anasema, wewe ni bwana harusi wa damu kwangu. Kwa hivyo, Mungu, mwache, Musa, peke yake. Ndipo aliposema, ni bwana harusi wa damu kwa sababu ya tohara.

Sasa sherehe hii au kitu cha aina hii hakijulikani mahali pengine popote katika Biblia. Hatujui mengi kuhusu hili. Kwa hivyo, tunaweza kukisia siku nzima maana ya bwana harusi wa damu.

Lakini tukirudi nyuma, tunachoweza kuona ni kwamba kuna mambo matatu yanayotokea. Mungu anajaribu kumuua Musa, mkewe anamtahiri mwana wao, na Mungu anakubali. Kwa hivyo hii inatuonyesha kwamba Musa, ambaye sasa ndiye mkuu, kuwa kiongozi mkuu, hakuwa ametekeleza ibada hii ya kutahiri hata maishani mwake.

Na bila shaka, wakati huu, sheria haikuwa imetolewa. Kulikuwa na kifungu pekee kilichokuwa utii na tohara ambayo Mungu alikuwa amemrudishia Ibrahimu. Na Musa hakuwa mwaminifu hata kidogo katika kufanya jambo hili moja na mwanawe mwenyewe.

Kwa hivyo, nadhani hoja hapa ni kwamba Mungu anamwambia Musa na Israeli na wasomaji, kwamba hata kiongozi hana msamaha wa masharti ya kushika neno la Mungu na kutii neno la Mungu. Lakini ni kejeli kubwa kwa sababu, kwanza kabisa, nitaonyesha tu visu vya jiwe gumu katika Yoshua na jiwe gumu hapa. Hayo ndiyo maeneo mawili pekee ambapo jiwe gumu limetajwa.

Kwa hivyo, kuna uhusiano wa kuvutia hapo, nadhani. Na nadhani inasaidia kutukumbusha tukio hili hapa. Lakini basi inaturudisha nyuma hadi Yoshua 2, au Yoshua 5. Na tunachogundua basi ni kwamba Musa, ambaye alinusurika kidogo, inaonekana kama, uzoefu huu wa karibu kufa.

Na ungefikiri ingekuwa uzoefu wa kujijenga katika maisha yake mwenyewe, hakujali zaidi ya miaka 40 iliyofuata ili kuhakikisha Israeli wametahiriwa katika miaka hiyo yote jangwani. Alipuuza hilo. Kwa hivyo sasa wanapokuwa Kanaani, ni juu yao kwamba wanapaswa kufanya tohara hii ya pili ya kundi ambalo halikuwa limetahiriwa katika miaka 40 iliyopita.

Kwa hivyo, katika mstari wa 8 sasa katika Yoshua 5, kwa hivyo wanamaliza kutahiri, wanabaki hapo hadi watakapopona. Bwana akamwambia Yoshua, Leo nimeiondoa aibu ya Misri kutoka kwenu. Kwa hivyo jina la mahali hapa linaitwa Gilgali hata leo.

Inavyoonekana, jina hilo lilionekana kuwa na majina mawili, Gibea Haralot , Kilima cha Foreskins. Gilgali linahusiana na neno kugeuza mbali. Neno kugeuza mbali kwa Kiebrania ni Galal, na Gilgali linahusiana na hilo.

Kwa hivyo, kuna aina hiyo ya uhusiano pia. Swali moja linalojitokeza hapa ni, aibu ya Misri ni nini? Na baadhi ya wachambuzi wanafikiri kwamba ni hatia ya dhambi ya Israeli sasa inaondolewa, na aibu kutoka Misri sasa inaondolewa. Lakini nadhani ni zaidi, ni kitu kingine, yaani aibu ambayo Misri iliielekeza dhidi ya Israeli.

Kwa maneno mengine, Israeli sasa iko huru kabisa kutoka katika utumwa wake kwa Misri. Hata kisaikolojia, hawapo tena. Kuna marejeleo katika Sefania sura ya 2, mstari wa 8, ambayo yanazungumzia kuhusu lawama ya Moabu, Moabu ikilaumu mataifa mengine.

Na kwa hivyo, nadhani hilo ndilo wazo hapa, kwamba Misri, chochote kile ambacho ilikuwa nacho katika akili ya Israeli, hata miaka 40 baadaye, sasa, sasa wanapona, sasa wanaangamizwa. Kwa hivyo hayo ndiyo maandalizi ya kwanza ya kiibada ya kuingia katika nchi hii katika sura hii. Ya pili iko katika mistari ya 10 hadi 12.

Na hapa sasa tuna Pasaka ya kwanza katika nchi ya Kanaani. Na inasemekana walipokuwa Kambini Gilgali, walisherehekea Pasaka siku ya 14 ya mwezi jioni katika tambarare za Yeriko. Na nyuma katika Kutoka sura ya 12, wakati maagizo ya Pasaka yanapotolewa, hii ndiyo siku ambayo wanapaswa kuifanya.

Kwa hivyo, wanaanza, wanafanya mambo kulingana na kitabu tena. Na angalia, mstari wa 11, kwamba baada ya siku ya Pasaka, siku iliyofuata, kwa mara ya kwanza walikula mazao ya nchi. Kwa hivyo, kumbuka katika Hesabu, walikuwa wametumwa wapelelezi katika nchi.

Wanazungumzia kuhusu nchi inayotiririka maziwa na asali, ahadi ambazo Mungu alikuwa ametoa kuhusu hayo yote. Lakini hawakuwa wamekuwepo, walikuwa wameishi katika nchi hiyo kwa muda, siku chache, angalau wiki moja au zaidi, lakini inaonekana hawakuwa wamekula bado kutoka katika nchi hiyo. Na sasa kwa mara ya kwanza, wanakula mazao ya nchi hiyo, mikate isiyotiwa chachu na nafaka zilizokaangwa.

Na kisha muhimu, katika mstari wa 12, mana, ambayo ilikuwa chakula walicholishwa kwa miaka 40 jangwani, kile chakula cheupe walichokichoka, ambacho kwa mara ya kwanza kilikoma. Kwa hivyo, kuna mabadiliko makubwa ya mfano kutoka kwa Waisraeli waliokuwa wakimtegemea Mungu, Waisraeli wa jangwani, sasa Waisraeli wa nchi ya Kanaani yenyewe. Na hapakuwa na mana tena kwa watu wa Israeli, lakini walikula matunda ya nchi ya Kanaani mwaka huo.

Hapa, nataka kuturudisha kwenye kitabu cha Kumbukumbu la Torati na kutuonyesha jambo fulani kuhusu Waisraeli na Wakanaani. Geukia Kumbukumbu la Torati sura ya sita, na wengi wenu mnajua sura hii, hasa kwa sala iliyo katika mstari wa nne hadi wa tisa. Wakati mwingine inaitwa Shema, kwa sababu hiyo ndiyo neno la Kiebrania hapa, amri, SIKIA.

Hapa, Ee Israeli, Bwana Mungu wako ni Bwana mmoja, na kadhalika, katika mstari wa nne hadi wa tisa. Lakini nataka kuzingatia mstari wa 10 na 11 hapa, kwa sababu nikiangalia mbele, Musa anasema, Kumbukumbu la Torati sura ya sita, mstari wa 10, Bwana Mungu wako atakapokuleta katika nchi aliyowaapia baba zako, Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, kukupa miji mikubwa na mizuri ambayo hukuijenga, nyumba zilizojaa vitu vizuri ambavyo hukuvijaza, mabirika ambayo hukuchimba, mizabibu, mizeituni ambayo hukuipanda. Na kisha inaendelea.

Kwa hivyo, Israeli inaingia katika nchi inayotiririka maziwa na asali, nchi yenye wingi wa vitu hivi vyote. Na sasa hapa katika Yoshua sura ya tano, tunaona kwa mara ya kwanza wanashiriki katika hilo. Na wataingia katika nchi ambayo hawalazimiki kufanya kazi ili kuchukua vitu hivyo.

Nina umri ambao nakumbuka baadhi ya vipindi vya Vita Baridi. Mwanzoni mwa miaka ya 1980, kulikuwa na suala la silaha za nyuklia za masafa mafupi barani Ulaya, Umoja wa Kisovieti, NATO, na Washirika. Na moja ya majadiliano mazito ilikuwa ni uundaji wa bomu la nyuklia linaloitwa bomu la neutroni.

Na bomu la neutroni lilikuwa tofauti na bomu lililoangukia Nagasaki na Hiroshima huko Japani. Bomu la neutroni lilikuwa bomu ambalo halikuharibu majengo. Lilirusha neutroni, na mionzi, na liliwaua watu, lakini halikuharibu miji.

Na hilo lilikuwa "bomu kamili" kamilifu kwa ajili ya vita katika sehemu yenye msongamano kama Ulaya, kulingana na wanajeshi wa mikakati wakati huo.

Ninakumbushwa hilo hapa kwa namna fulani labda isiyo kamili kwa sababu Israeli ilikuwa ikiingia katika nchi ambayo hawangebomoa majengo. Tutaona baadaye katika kitabu hiki kinapozungumzia uharibifu wa kutekwa kwa miji.

Haitaji, kuna miji mitatu tu katika Yoshua ambayo imeteketezwa kwa moto. Yeriko, Ai, na Hazori, Hazori. Mingine yote, haitaji hilo.

Na nadhani sababu ni kwa sababu ya kile kilichosemwa hapa katika Kumbukumbu la Torati, kwamba watahamia katika nchi ambayo mifumo iko salama, nyumba ziko salama. Israeli inahamia. Na kwa hivyo, kwa njia fulani, wanaharibu na kuhamisha watu, lakini majengo bado yanabaki mahali pake.

Na hilo pia ni jambo fulani. Acha nirejeele, ninapofikiria hapa, nitarejeele jambo nililotaja hapo awali katika sehemu inayozungumzia tarehe ya Kutoka na kiwango hiki cha uharibifu mkubwa nilichokitaja kilichotokea karibu mwaka 1200 KK, labda baadaye kidogo. Hapo awali ilihusishwa na Yoshua.

Kiwango hicho cha uharibifu pia kinaenea karibu katika eneo lote la Mediterania. Kwa hivyo, isingeweza kuwa, ilikuwa juu Asia Ndogo na Uturuki na kupitia visiwa vya Ugiriki na Misri. Na hivyo hiyo haikuwa tu ushahidi wa uharibifu wa Yoshua, jambo la kwanza.

Jambo la pili, tukichukulia kifungu cha Kumbukumbu la Torati kwa uzito, hatupaswi kutarajia kuona alama za uharibifu wa Kanaani na Israeli kwa sababu, katika sehemu nyingi, haukuharibu miji. Uliwafukuza watu tu. Kwa hivyo, safu hizi zote zingine za uharibifu zilizochoywa sio lazima ziwe kwa sababu ya Waisraeli.

Na hilo, kwa maoni yangu, basi ndiyo maana tuna wakati wa awali ambapo Israeli iliingia, yaani karibu mwaka 1400. Machafuko unayoyaona karibu mwaka 1200 yangukuwa sehemu ya kile ambacho ningekiona kama kipindi cha Waamuzi. Na kipindi cha Waamuzi ni wakati wake wa machafuko.

Na hilo linaendana vyema na ushahidi huu mwingine wa akiolojia. Kwa hivyo hiyo ni tanbihi tu ya mjadala wa awali wa tarehe ya Yoshua na tarehe ya Kutoka. Rudi kwa Yoshua 5. Kwa hivyo, maandalizi haya ya pili ya kiibada yapo sasa kusherehekea Pasaka kwa mara ya kwanza katika miaka, inaonekana, katika kutimiza amri, na maagizo kwamba wanapaswa kufanya hivi kila mwaka.

Kwa hivyo, wanaweka mambo sawa, kila kitu kinakamilika kabla hawajaingia katika nchi. Sasa, hatimaye, katika sura ya 5, tuna mistari ya 13 hadi 15 ambayo ni kitu kipyaa. Na si theluthi, kwa mtazamo wa kwanza, si ibada ya tatu ya aina fulani, kama zile mbili za kwanza.

Lakini ni Yoshua amesimama nje karibu na Yeriko, akiangalia. Anamwona mtu amesimama mbele yake. Ana upanga mkononi mwake.

Yoshua anajiuliza huyu ni nani. Lakini shauku yake kuu inalenga swali analouliza mwishoni mwa mstari wa 13, linalosema, wewe ni upande wetu au upande wa adui zetu? Kwa hivyo, unaweza kuona kwamba mtu huyu ni aina fulani ya mwanajeshi. Ana upanga mkononi mwake, lakini hana hamu sana na ni nani.

Anataka kujua, uko pamoja nasi au la? Na kwa maneno mengine, nia ya Joshua, kwa maoni yangu, ni ya kusikitisha zaidi. Nataka kuona utakavyokuwa mzuri kwangu. Na jibu la mtu huyo kimsingi ni mstari wa 14, hapana.

Mimi ni kamanda wa jeshi la Bwana. Sasa nimekuja. Sasa, kwa maneno hayo, kamanda wa jeshi la Bwana angepaswa kumwambia Yoshua mara moja kwamba alikuwa upande wake, kwamba kamanda huyu alikuwa upande wa Yoshua na watu.

Lakini mwanaume huyo hajitambulishi zaidi ya hapo. Na hamwambii, nitakuwa upande wako au upande mwingine. Anasema tu, hapana, hilo si jambo muhimu.

Jambo muhimu kujua ni utambulisho wangu, si kazi yangu. Sio kile nitakachokufanyia, bali mimi ni nani. Nami ni kamanda wa jeshi la Bwana, na kila kitu kingine kitatokana na hilo.

Unapaswa kuwa na ujasiri basi ikiwa unajua kwamba Bwana ndiye anayesimamia ulimwengu na ulimwengu, Bwana ameahidi kuwa pamoja nawe, na mimi ni kamanda wake, basi mambo yatakuendea vyema ukinifuata. Kwa hivyo, mstari, kwa sifa yake, basi, kwa sifa yake, Yoshua kisha anaanguka chini na kumwabudu kifudifudi na kusema, kwa hivyo Bwana wangu anamwambia nini mtumishi wake? Na natumai una Biblia ambapo inasema, Bwana wangu, ukiangalia kwa makini, neno Bwana halijaandikwa kwa herufi kubwa. Ni herufi ndogo l, na hilo ni neno tofauti kwa Kiebrania kuliko neno, Bwana akimaanisha Mungu.

Hili ni neno Adon, ambalo linamaanisha tu, hili ni aina ya anwani kwa mkuu, aina ya anwani ya heshima. Bwana wangu anasema nini? Ni neno linalotumika kurejelea wanadamu, kwa kawaida kati ya mtu mmoja na mwingine. Adon inaweza pia kumaanisha mmiliki, bwana wa shamba au mtumwa.

Kwa hivyo, anasema tu, kwa maneno mengine, Yoshua hajashawishika kabisa kwamba huyu ni mtu wa kimungu. Anafikiri tu kwamba huyu ni mwanadamu mwingine. Lakini anasema, anamwambia nini mtumishi wake? Na kwa hivyo, kamanda wa jeshi la Bwana anajibu mstari wa 15, vua viatu vyako kwa sababu mahali unaposimama ni patakatifu.

Na hilo linapaswa kuwa dhahiri mara moja kwamba linaturudisha kwenye hadithi ya Musa akiwa na Mungu kwenye kichaka kilichokuwa kikiwaka katika Kutoka sura ya tatu. Kwa hivyo, kuna marejeleo mengi katika sura hizi tano za kwanza kuhusu Kutoka na Musa na kile Mungu alichofanya katika Bahari Nyekundu na Musa na Misri na yote hayo. Sasa, wafafanuzi wengi katika muhtasari wao wa kitabu wangesema kwamba sura ya tatu, sura ya tano, mistari ya 13 na 15 ndiyo sehemu ya kwanza, sehemu ya ufunguzi wa sehemu inayofuata ya kitabu, yaani vita vya Yeriko na kisha vita vinavyofuata.

Na kwa hivyo, kutakuwa na mgawanyiko mkubwa kati ya mistari ya 12 na 13. Inataja Yeriko, mistari wa 15, kwa hivyo hiyo inaeleweka. Lakini maoni yangu ni kwamba hapana, kipindi hiki hapa kinahusiana na maandalizi mengine ya ibada.

Kwa hivyo, tuna tohara, tuna Pasaka, na tunasisitiza tena utakatifu na kuwa watakatifu. Kumbuka, Mungu alisema katika sura ya tatu, jitakaseni. Kwa hivyo, nadhani haya matatu yameunganishwa pamoja.

Kuna vipindi viwili vinavyoonekana kufanana. Kuna mambo ya kitamaduni na kisha kimoja tofauti, lakini vyote vimeunganishwa pamoja na lengo hili la kujitayarisha mbele za Bwana, kutafuta kwanza ufalme wa Mungu, na kisha kila kitu kingine kitaongezwa kwako. Kwa hivyo ndivyo ninavyoona mwisho wa maandalizi.

Mungu amekuwa pamoja nao. Mungu ametoa amri, sura ya kwanza, na tuna uhakika kutoka kwa Rahabu kwamba watafanikiwa. Wakati huo huo, tuna picha nzuri ya mtu wa Mataifa akimwamini Mungu wa Israeli.

Tuna muujiza wa kuvuka msalaba, ukumbusho wa hilo, na kisha maandalizi ya ibada kabla ya kuingia kwenye migogoro ya kwanza. Kwa hivyo hilo litaishia mwishoni mwa sehemu hii ya kwanza.

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu Yoshua kupitia Ruthu. Huu ni kipindi cha 8, Yoshua 5, Kujiandaa Kuirithi Nchi.